

I nr. 2, foreslås sager om ophævelse af adoption gjort afgiftsfri. Disse sager er landsretssager. Det er oplyst, at der ved østre landsret i femåret 1957-61 har været behandlet i alt 15 sager af denne art, hvoraf der var meddelt fri proces i 11.

Bestemmelsen i nr. 3 er ny — også i forhold til udvalgets udkast, jfr. bemærkningen til § 3. Efter gældende ret betales der normalt fast afgift efter retsafgiftslovens § 7 i ægteskabssager, men når der nedlægges påstand om et bestemt underholdsbidrag eller om godtgørelse efter § 67 i ægteskabsloven svares værdiafgift efter § 6. Da sagerne — ligesom faderskabssager — har en vis offentligretlig interesse, og en meget stor del af sagerne allerede er afgiftsfri, fordi der er meddelt fri proces og sagens omkostninger ophæves, er det fundet mest rimeligt helt at fritage ægteskabssager for retsafgift.

Nr. 4. Erstatte § 16, nr. 3. Efter de ved lov nr. 201 af 18. maj 1960 indførte ændringer i retsplejelovens kapital 42 a) om faderskabssager findes det rimeligt at foreslå afgiftsfritagelsen udvidet til at omfatte alle faderskabssager. Afgiftsfritagelsen omfatter også sager anlagt af ægtemanden, idet man bl. a. på grund af disse sagers ringe antal har fundet det upraktisk at opstille en særregel.

Nr. 5. Efter retsafgiftslovens § 13 svares en afgift på 10 kr. for sager om umyndiggørelse, der afgøres ved underret, og om lavværgemål, som altid afgøres ved underret, og endvidere for sager om ophævelse af umyndiggørelse og lavværgemål.

Disse sager har en vis offentlig karakter, og afgiften har ikke stor fiskal betydning.

For de sagers vedkommende, der ifølge retsplejelovens §§ 459, 464 og 466 er henlagt til underret, er behandlingen ganske enkel, og hvad de sager, der skal behandles af landsretten angår, vil det ofte bero på tilfældige omstændigheder, om det er politimesteren, der rejser sagen, hvad der vil medføre afgiftsfrihed i henhold til § 13, eller om det er de pårørende, der rejser sagen. Det findes derfor rimeligt, at alle sager om umyndiggørelse er afgiftsfri, medens udvalgets udkast kun indeholdt en begrænset fritagelse for de sager, der afgøres ved landsret.

Nr. 6. om afgiftsfrihed for sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse svarer til det ved lov nr. 174 af 11. juni 1954 i retsafgiftslovens § 16 indsatte nr. 6.

Nr. 7. træder i stedet for retsafgiftslovens § 16, nr. 4. I praksis anvendes denne bestemmelse også på sager om stadfæstelse af forbud, når der samtidig er anlagt hovedsag eller afsagt dom i en sådan

sag. Man har fundet det rimeligt at lovfæste denne praksis.

Da det i forslaget § 14, stk. 2, foreslås, at der ikke skal svares retsafgift for søforklaringer, er retsafgiftslovens § 16, nr. 5, ikke medtaget.

Stk. 2. Svarer til afgiftsfritagelsen i lejelovens § 42 stk. 1 og i loven om midlertidig regulering af boligforholdene § 30, stk. 2, som det findes praktisk at overføre til retsafgiftsloven. Fritagelsen gælder som hidtil alene afgifterne i første instans.

Til § 13.

Som omtalt i bemærkningerne til § 12 afløser den heromhandlede paragraf retsafgiftslovens § 16, nr. 1. Udtrykket i § 16, nr. 1: „Sager anlagte af eller imod et ministerium eller en afdeling af samme“ har givet anledning til vanskeligheder ved fortolkningen, idet det fejlagtigt er blevet opfattet således, at også sager anlagte mod et ministerium skulle være afgiftsfri, jfr. U.f.R. 1963. 12. Da det er af betydning at have en klar regel, har man i stk. 1, nr. 1, valgt at benytte samme udtryk som i § 79 i det forelagte forslag til ny lov om stempelafgift og udeladt bestemmelsen i udvalgets § 14, stk. 1, nr. 2. Man har som i stempelovsforslaget ikke optaget nogen definition af udtrykket „statsinstitutioner“.

Reglerne i nr. 2 og 3 stemmer med nogle sproglige ændringer med de tilsvarende fritagelsesregler i retsafgiftslovens § 16, nr. 1.

Ifølge retsafgiftslovens § 16, nr. 1 in fine, skal det afgiftsbeløb, som den offentlige myndighed eller den beneficerede part fritages for at udrede, ved dommen tillægges det offentlige hos modparten, såfremt denne dømmes til at betale sagens omkostninger. Reglen er obligatorisk, når der afsiges dom, medens den ikke kan anvendes, dersom sagen hæves.

Udvalgets udkast udvidede reglen til alle tilfælde, hvor modparten pålægges sagens omkostninger, altså også hvor sagen hæves. Endvidere blev reglen gjort fakultativ, således at retten, hvor den finder, at særlige omstændigheder taler derimod, kan undlade at pålægge modparten at udrede retsafgifter. I sidstnævnte forbindelse har man navnlig tænkt på de tilfælde, hvor en statsinstitution som modpart i en beneficeret sag taber denne, samt tilfælde, hvor det må antage, at afgiften vil være uerholdelig. Endelig foreslås det, at retten skal fastsætte værdien af den sagsgenstand, af hvilken afgiften skal beregnes, da modparten, der ingen indflydelse har på størrelsen af den påstand, den anden part nedlægger, ikke bør betale afgift af et større beløb end det, denne får tilkendt. For-